

z. ovšem býti zpět požadováno, ale smrtí manželovou, kdy přestal důvod podržeti si věno, pro manžela po případě pro jeho pozůstalost nastala povinnost věno pozůstalé manželce vrátiti. Tak výslovně stanoví § 1229. obč. zák., a to bez ohledu, zdali věno zřízeno bylo manželkou samou, či povinnou k tomu osobou třetí.

Okolnost, že o přijetí věna nebyl sepsán notářský spis, nýbrž jen soukromá listina, nároku vdovy na vrácení věna nevadí, pak-li jen přijetí věna jest jinak, na př. seznáním převzvědných osob prokázáno. Dotyčný důkaz jiným způsobem, než notářským spísem, vyjmouc v konkursním řízení (§ 55. k. ř.), zákonem ze dne 25. července 1871 č. 76. ř. z. není vyloučen; dle tohoto zákona nemají jen listinná potvrzení o přijetí věna bez notářského spisu platnosti a tudíž ani důkazní moci.

Z toho, co řečeno, plyne, že pokud nárok rekurentky na vrácení věna a zadání tohoto nároku mezi pozůstalé dluhy byl ze shora uvedených důvodů zamítnut, nestalo se tak po právu a bude nyní třeba zkoumati, zda-li zřízení a přijetí věna jest, nehledíc k tomu, že mezi účastníky o tom není sporu, i jinak, totiž seznáním převzvědných osob prokázáno a dle toho bude pak rozhodnutí o oprávněnosti nároku rekurentky na vrácení věna a po dalším případném šetření (§ 185. nesp. pat.) nároku na odevzdání pozůstalosti jure crediti Dr. Patsch.

Rejstříkový zápis o předmětu podniku společnosti s ručením obmezeným musí souhlasiti s jejím živnostenským oprávněním dle obsahu jejího živnostenského listu.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 14. května 1924 R I 364/24. Obchodní soud v Praze Firm 401/21.)

Rejstříkový soud nařídil společnosti s r. obm., již udělený živnostenský list nesouhlasil s rejstříkovým zápisem ohledně předmětu podniku, aby buď prokázala živnostenské oprávnění v obchodním rejstříku zapsané, po případě provedla a pak opověděla změnu společenské smlouvy své ohledně předmětu podniku tak, aby stav rejstříkový odpovídal skutečnému stavu.

Rekursu proti tomu společnosti podanému nebylo vyhověno, poněvadž odpovídá předpisu § 1. zák. ze 6. března 1906 č. 58. ř. z., má-li společnost s r. ob. po svém zápisu prokázati živnostenské oprávnění pro předmět podniku, aby vzhledem ku publicitě zápisů v obchodním rejstříku byl uveden souhlas mezi zápisem předmětu podniku a skutečným provozováním zvláště živnostenským oprávněním společnosti.

Dovolací recurs zůstal bez úspěchu. Důvody: Nejvyšší soud plně sdílí názor nižších stolic, že v zájmu důvěry v obchodní rejstřík jest po rozumu čl. 15. a násl. obch. z. třeba, aby i ten zápis obchodního rejstříku, jenž týká se předmětu podniku, odpovídal pravdě, čemuž zajisté není, neprovozuje-li stěžovatel a dokonce ani není dle předpisu živn. řádu oprávněn provozovati živnost v tom rozsahu, jak je v obchodním rejstříku vyznačeno.

Provozování svobodných a řemeslných živností jest dle §§ 12. a 14. živn. ř. opověděti živnostenskému úřadu, načež tento vydá t. zv. živnostenský list. Jestliže v tomto případě stěžovatel opověděl živnost užšího rozsahu, než jakého jest předmět podniku v rejstříku uvedený, a dostal-li živnostenské oprávnění jen k provozu této omezené živnosti, pak ovšem neodpovídá rejstříkový zápis skutečným poměrům a veřejnost mohla by uvedena býti v omyl zejména v tom směru, že jde o podnik větší, než jakým jest podnik vskutku provozovaný, což zajisté není srovnatelné s účelem celé instituce obchodního rejstříku.

Dr. Kasper.

Odevzdá-li kdo věřiteli svému do ruční zástavy vkladní knížku, na níž dle stanov peněžního ústavu, který ji vydal, vybrati lze peněžní vklad bez průkazu legitimace jako na papír majiteli svědčící, nemůže vlastník její, nejsa v detenci vkladní knížky, vinkulovati vklad heslem.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 29. dubna 1924 Rv I 325/24. Obchodní soud v Praze Cg I 282/22.)

A půjčil Zovi vkladní knížku svou znějící na obnos 30.000 Kč a heslem vinkulovanou jako bankovní záruku na zakoupení určitého zboží od firmy B. Z odevzdal tuto vkladní knížku firmě B skutečně jako záruku.

A žaluje nyní banku X, u níž částka zmíněná na vkladní knížku byla uložena o náhradu škody povstalé mu tím, že zavinením jejího úředníka vyčetl zástupce firmy B z obchodních

knih žalované banky heslo, kterým byla je ho knížka vkladní vinkulována a že pak byl hrubým zavinením banky celý vklad z knížky vyplacen firmě B.

Nižší soudy zamítly žalobu pro tentokrát usuzující, že vkladní knížka byla dána firmě B do zástavy a proto mohl by se A domáhati vrácení knížky potahmo jejího aequivalentu, až by Z firmě B dluh svůj, pro který ji zastavil, měl vyrovnán, což se ještě nestalo.

Nejvyšší soud zrušil oba rozsudky a nařídil první stolicí doplniti řízení z důvodů těchto:

Pro posouzení rozepře je v prvé řadě rozhodujícím, jaké právní povahy byla řečená knížka vkladní, neboť podle odvolacího zjištění byla tato knížka na žalobcův příkaz vinkulována heslem teprve, když byla už v rukou firmy B., kam se dostala s vědomím a svolením žalobcovým, pročez zůstává nerozřešena, ale také neprobrána otázka, zdali knížka ta byla a mohla býti vinkulována, imenovitě, zdali byl k této vinkulaci oprávněn žalobce, když už knížka ta nebyla v jeho rukou. Otázka ta může býti posouzena podle stanov žalované banky, neboť i kdyby mohla býti kladena na roveň spořitelním knížkám, pak by podle § 10. zák. ze 14. dubna 1920 č. 302 sb. z., musilo býti v dotyčných stanovách ustanoveno, že byf i knížka ta zněla na určité jméno, každý její majetník nebo předkladač musí býti i bez průkazu své totožnosti považován za jejího pořádného držitele, a že vyplacení vkladů musí se státi do jeho rukou, pokud by tomu nebránilo zahájené řízení umořovací nebo soudní zákaz, nebo včasné učiněná poznámka nějaké výhrady.

Kdyby k výplatě postačila pouhá držba knížky a nemusila býti vyžadována nabývatelova legitimace, pak by se taková vkladní knížka jevila býti papírem majetníku svědčícím, to však jest otázka, která může býti zodpověděna pouze na základě stanov.

Nebyl-li žalobce, jenž, jak je zjištěno, v době, kdy řečenou knížku vinkuloval heslem, nebyl v její držbě, z tohoto stavu k takové vinkulaci oprávněn, pak i v obchodních knížkách žalované banky provedená vinkulace neměla by právního účinku, zvláště když v knížce té vinkulace tato nebyla poznamenána, takže by se vinkulace jevila za tohoto stavu nedovoleným zásahem do práv majetníka knížky.

Jinak by se utvářil stav, kdyby žalobcova vinkulace mohla býti považována za zákonitě vykonanou. V tom případě přestávají býti spořitelní knížky podle č. 1. a 3. § 503. c. ř. s. papíry majetníku svědčícím, stávají se pouze důkazními listinami, pak nestačí k vlastnickému převodu jako u nevinkulovaných knížek spořitelních pouhé odevzdání podle § 427. obč. z., nýbrž je k tomu potřebí postupní listiny podle § 1393. obč. z. V tomto případě jinak by se utvářil právní stav této rozepře také po stránce právního posuzování, zdali prozrazení hesla a tím umožněná výplata vkladu třetí osobě je v příčinné souvislosti se žalobcovou škodou.

Sem kladou strany a to právem právní poměr mezi žalobcem a Xem (jenž knížku dal firmě B do zástavy) na jedné a mezi tímto a firmou B na druhé straně.

V této příčině odvolací soud zjišťuje, že žalobce vkladní knížku půjčil Xovi jako bankovní záruku na zakoupení zboží od firmy B a že X odevzdal tuto knížku firmě B jako záruku. Z toho odvolací soud usuzuje, že vkladní knížka byla pro firmu B zastavena za její pohledávání za Xem, že se proto ona i valuta na ni uložena mohla teprve tehdy uvolniti, když by X byl vyrovnal svůj dluh u firmy B a že teprve potom mohl by se žalobce domáhati vrácení knížky a důsledkem toho i jejího aequivalentu, že však, když X svého dluhu ještě nevyrovnal, žaloba je předčasná.

Tohoto právního názoru nelze sdíleti, ježto odvolací soud nevypověděl se skutečnosti, že se žalobce nedomáhá žalobou vrácení knížky ani jejího aequivalentu, nýbrž že žaluje o náhradu škody na určitém základě skutkovém i právním, že o nějaké předčasnosti žaloby řeči býti nemůže, neboť kdyby se i prokázalo, že v době vydání prvního rozsudku žalobci škoda nevzešla, a že také nevzešla zavinením žalované banky, ale bylo při tom pravděpodobno, že žalobci podle zjištěných okolností v budoucnosti, když určité nové předpoklady nastanou, nějaká škoda vzejde, musila by býti žalobní žádost zamítnuta pro vždy. (č. 406 c. ř. s.)

Odvolací soud sice praví, že vkladní knížka byla pro firmu B zastavena za její pohledávání za Xem, že se proto i ona i valuta na ni uložena mohla teprve tehdy uvolniti, když by X zaplatil svůj dluh, ale tento právní závěr je předčasný, poněvadž právní poměr mezi žalobcem a Xem na jedné a mezi tímto a firmou B na druhé straně není odvolacími zjištěními